

Burgerlijke zaken over 2004.
Datum uitspraak: 26 januari 2004
KG no. 13/04.

GERECHT IN EERSTE AANLEG
VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN,
ZITTINGSPLAATS CURAÇAO

Kort Geding

Vonnis in de zaak van:

1. de naamloze vennootschap UITGEVE-
RIJ AMIGOE N.V.,

2. Maria Johanna (Marjo) NEDERLOF,
gevestigd respectievelijk wonende op
Curaçao,
eisers, gemachtigde: de advocaat mr
drs R.E. Blaauw,

--tegen--

de openbare rechtspersoon HET LAND DE
NEDERLANDSE ANTILLEN,

zetelende op Curaçao,
gedaagde, gemachtigde: de advocaat mr
C.A. Peterson.

Partijen zullen hieronder nader worden aange-
duid als Amigoe en Nederlof respectievelijk het
Land.

1. De loop van het geding.

Bij een op 14 januari 2004 ter Griffie van dit
Gerecht ingediend verzoekschrift hebben Amigoe
en Nederlof gevorderd om bij vonnis in kort
geding, uitvoerbaar bij voorraad, het Land te
bevelen alle journalisten van Amigoe, in het
bijzonder Nederlof, toe te laten tot alle pers-
conferenties gehouden door of vanwege het Land,
in het bijzonder die waarin het woord wordt
gevoerd door Louisa-Godett, zulks op straffe
van een dwangsom van naf. 10.000,-- dan wel een

door het Gerecht in goede justitie te bepalen bedrag, voor iedere keer dat enige journalist van Amigoe de toegang van een zodanige bijeenkomst wordt geweigerd, dan wel aldaar niet in staat wordt gesteld zijn/haar beroep op een normale manier uit te voeren door informatie te verkrijgen, vragen te stellen en antwoorden op die vragen te krijgen, met veroordeling van het Land in de kosten van dit geding.

Bij de behandeling van de zaak ter terechtzitting heeft de gemachtigde van Amigoe en Nederland het verzoekschrift toegelicht aan de hand van overgelegde pleitnotities en produkties. Het Land heeft de vordering door zijn gemachtigde doen bestrijden aan de hand van overgelegde pleitnotities.

Na verder debat is de uitspraak bepaald op heden.

2. Het geschil.

- 2.1. Het was de beroemde Groucho Marx, die eens, gekscherend, heeft opgemerkt dat "politics is the art of looking for trouble, finding it everywhere, diagnosing it incorrectly, and applying the wrong remedies." Een opmerking, als deze zou natuurlijk door een totaal van humor gespeende persoon kunnen worden opgevat als een gebrek aan respect, doch is niettemin zo raak dat, naar het Gerecht aanneemt, zelfs een politicus een glimlach niet zal kunnen onderdrukken. Dat komt omdat er een diepe kern van waarheid in zit. Ook in dit geval, dat aan de oppervlakte niet anders is dan een aanvaring tussen twee dames, die het kennelijk niet zo goed met elkaar kunnen vinden (in het Papiamentu zeggen we: "nan sanger no ta sali ku otro") en de gevolgen daarvan, moet men onwillekeurig aan deze opmerking denken. Met een beetje goede wil, met een beetje wijsheid, met een beetje verzoeningsgezindheid had deze kwestie de wereld uitgeholpen kunnen worden. Het heeft echter niet zo mogen zijn. En zo mondde een strubeling tussen een Minister-President en een journaliste uit in een procedure over vrijheid van meningsuiting, persvrijheid, informatieplicht van de overheid en nog veel meer. Gezien het feit dat partijen elkaar kennelijk over en weer niet erg zien zitten, zouden zij beiden troost kunnen putten uit de woorden van één van de grote rechters van het Amerikaanse Hooggeerechtshof, Felix Frankfurter: "It is a fair summary of history to say that the safeguards of liberty have frequently been forged in cases

involving not very nice people." Het is niet aan het Gerecht om te oordelen over de vraag of partijen al dan niet "very nice" zijn, maar "the safeguards of liberty" zullen in ieder geval uitgebreid aan de orde komen.

2.2. Wat is er nu eigenlijk gebeurd? Op vrijdagmiddag, 9 januari 2004, heeft de Minister-President, mevrouw Mirna Louisa-Godett, in het Fort Amsterdam een persconferentie gegeven, waarvoor, zoals gebruikelijk, alle op Curaçao gevestigde, nieuwsmedia, waaronder de krant Amigoe, waren uitgenodigd. Amigoe-journaliste Nederlof was aanwezig bij deze persconferentie. Vast staat (de persconferentie werd nog diezelfde avond op de televisie uitgezonden) dat de Minister-President tijdens de onderhavige persconferentie, met nauwelijks verholen verontwaardiging, melding heeft gemaakt van een brief van de Nederlandse Minister van Justitie, mr P.H. Donner, aan de Curaçaose luchtvaartmaatschappij DCA, waaruit zou blijken dat Donner DCA verboden had bepaalde gegevens door te geven aan de Antilliaanse regering. De litigieuze brief werd na afloop van de persconferentie, zo begrijpt het Gerecht, door de Minister-President persoonlijk gefotocopieerd en uitgedeeld aan de (nog) aanwezige journalisten. Ook Nederlof ontving een copie. Bij (nauwkeurige) lezing van deze brief blijkt duidelijk dat de Minister-President een, nogal ernstige, vergissing heeft begaan: in die brief staat namelijk dat het DCA niet is toegestaan de daarin bedoelde gegevens over te dragen aan, onder anderen, haar Antilliaanse **vestiging**, hetgeen - dat hoeft geen betoog - iets geheel anders is dan de Antilliaanse **regering**. Vast staat dat Nederlof de Minister-President met dit feit heeft geconfronteerd. Vast staat ook dat dit de Minister-President in het verkeerde keelgat schoot en dat er vervolgens tussen beide dames een handgemeen is ontstaan, waarbij de Minister-President de fotocopie, welke zij kort daarvoor aan Nederlof had overhandigd, tevergeefs uit de handen van, de kennelijk terecht als vasthoudend bekend staande, Nederlof trachtte te trekken. Verder werd door de Minister-President verbaal gereageerd met "echt Amigoe-style" (of woorden van die strekking) en door Nederlof met "echt FOL-style" (of woorden van die strekking). Het incident werd afgesloten met de mededeling van de Minister-President aan Nederlof dat zij niet meer welkom was op haar persconferenties. Een en ander werd door de Minister-President bij brief van 12 januari 2004 aan de directrice van de Amigoe schrift-

lijk bevestigd. Op 14 januari 2004, kort voor de aanvang van de wekelijkse persconferentie van de Minister-President, bleek dat het haar ernst was: Nederlof werd die dag de toegang tot de persconferentie ontzegd.

- 2.3. Partijen verschillen van mening omtrent de wijze waarop de bovenomschreven schermutseling precies heeft plaatsgevonden, doch het komt het Gerecht voor dat een nader onderzoek naar de feiten niet zal bijdragen aan een oplossing, welke de vrede tussen partijen weer enigszins zal kunnen herstellen. In de eerste plaats is een nadere beschouwing van hetgeen tussen de Minister-President en Nederlof heeft plaatsgevonden, zoals hierna zal blijken, niet relevant voor de in dezen te nemen beslissing. In de tweede plaats zal een zodanig onderzoek er naar alle waarschijnlijkheid alleen maar toe leiden dat de Minister-President nog verder in verlegenheid wordt gebracht dan zij (grotendeels door eigen toedoen) nu al is. In dit verband brengt het Gerecht onder de aandacht het feit dat een deel van het relaas dat door de gemachtigde van het Land omtrent deze kwestie naar voren is gebracht niet spoort met hetgeen de Minister-President in haar brief van 12 januari 2004 zelf heeft aangevoerd. Zo stelt de gemachtigde van het Land dat de Minister-President, nadat zij door Nederlof was aangesproken, de fotocopie, welke zij even tevoren aan Nederlof had gegeven, "weer tot zich (wilde) nemen" om "aan te geven" waar de door haar bedoelde passage in de brief stond en dat zij pas, nadat Nederlof "een nog ergere arrogante en ongepaste houding" had aangenomen en de opmerking "echt FOL-style" had gemaakt, "gepoogd heeft om de brief op heftige wijze terug te nemen en daaraan te rukken." De Minister-President heeft evenwel in haar brief van 12 januari 2004 zelf aangevoerd dat de door haar jegens Nederlof genomen maatregel werd ingegeven door "su komportashon semper arrogante pa ku mi persona" welk gedrag op genoemde vrijdagmiddag was geculmineerd: "su sistema onbeskop di kuestiona mi ku a kondusi na mi reakshon pa trata di kita for di dje kopia di un dokumentu ku un ratu prome mi a entreg'e" (...). Hieruit volgt duidelijk dat er geen sprake van was dat de Minister-President Nederlof even vriendelijk wilde laten zien waar de door haar bedoelde passage stond en dat pas na "een nog ergere arrogante houding" van Nederlof en het vallen van de woorden "echt FOL-style" bij de Minister-President de stoppen waren doorgeslagen en dat zij pas daarna is begonnen aan de brief te

trekken. Die woorden zijn, ook blijkens de brief van de Minister-President, pas na het "rukken en trekken" gevallen en het waren deze woorden die, wederom blijkens die brief, de Minister-President ertoe hebben geleid om Nederlof "mesora" (onmiddellijk) mede te delen dat zij voortaan niet meer welkom was op haar persconferenties. Gegeven deze incongruenties gaat het Gerecht er voorshands vanuit dat de gemachtigde van het Land in dezen niet geheel juist of volledig omtrent de feiten geïnstrueerd is, nog daargelaten dat diens betoog ook op geen enkele wijze ondersteund wordt door de talrijke verslagen welke in de diverse kranten over deze betreuenswaardige gebeurtenis zijn verschenen en welke, mirabile dictu, onderling een grote mate van overeenkomst vertonen.

- 2.4. Amigoe en Nederlof beschouwen het toegangsverbod van Nederlof als een ongeoorloofde inmenging van het openbaar gezag (het Land) in de vrije en onafhankelijke nieuwsgaring, als fundamenteel onderdeel van de vrijheid van meningsuiting, welke is neergelegd in artikel 10 EVRM (het Verdrag van Rome) en artikel 19 IVBPR (het Verdrag van New York). Zij verwijzen in dit verband ook naar artikel 43 van het Statuut. Deze vrijheid kan weliswaar beperkt worden, zo erkennen ook Amigoe en Nederlof, doch deze beperking (in casu het toegangsverbod) zal dan wel voorzien moeten zijn bij wet, deze zal geboden moeten zijn door een "pressing social need" en voorts moeten voldoen aan het vereiste van de proportionaliteit. Amigoe en Nederlof voeren aan dat het gewraakte toegangsverbod aan geen van deze eisen voldoet. Zij betogen verder dat Nederlof zich nimmer "onbeschoft" of op andere wijze ontoelaatbaar heeft gedragen of uitgelaten jegens de Minister-President, doch dat zij niet meer heeft gedaan dan de Minister-President, wellicht soms op indringende en confronterende wijze, kritische vragen te stellen. Amigoe en Nederlof willen aannemen dat deze vragen de Minister-President soms zwaar op de maag vallen, doch menen dat zij daar, kort gezegd, tegen moet kunnen, nu een persoon die een publieke functie vervult kan verwachten aan fellere kritiek te worden blootgesteld dan een privé-persoon. Amigoe en Nederlof stellen dat de Minister-President (en daarmee het Land, waarvan de Minister-President een orgaan is), door Nederlof voortaan te weren van de bedoelde persconferenties, een ongeoorloofde invloed uitoefent op de wijze van verslaglegging en berichtgeving van die van de Amigoe in het algemeen en van die van Nederlof in het bijzon-

der. Zij menen dat het Land aldus onrechtmatig jegens hen handelt en dat zij een (spoedeisend) belang hebben om weer onbeperkt en ongehinderd toegang te krijgen tot de bedoelde persconferenties.

2.5. Het Land heeft zich op alle mogelijke wijzen verweerd. Zo acht het Land Amigoe niet ontvankelijk omdat haar de toegang tot de persconferenties van de Minister-President uitdrukkelijk niet is ontzegd. Alleen Nederlof is de toegang ontzegd, doch ook haar acht het Land niet ontvankelijk omdat zij een orgaan van de Amigoe zou zijn en als zodanig slechts een afgeleid - en dus geen eigen - recht zou hebben om op de persconferenties aanwezig te zijn. Tenslotte hebben Amigoe en Nederlof geen belang bij hun vordering, aldus het Land, omdat het mevrouw Louisa-Godett in persoon zou zijn en niet mevrouw Louisa-Godett als Minister-President die bepaalt wie op haar persconferenties worden toegelaten, zodat het Land niet kan bewerkstelligen dat mevrouw Louisa-Godett zich ook aan een eventuele veroordeling zal houden.

2.6. Ten gronde voert het Land aan dat de vordering van Amigoe en Nederlof veel te ruim is en bovendien een wettelijke basis ontbeert. In de eerste plaats zou over het hoofd worden gezien dat persconferenties van de Minister-President geen openbare aangelegenheden zijn. Het is derhalve haar prerogatief wie zij op haar persconferenties uitnodigt. Tot nu toe worden alle officiële nieuwsmedia op Curaçao uitgenodigd, maar dat is, zo begrijpt het Gerecht het betoog van het Land, geen Wet van Meden en Perzen. Overigens zijn het de nieuwsmedia die door of namens de Minister-President worden uitgenodigd en niet de individuele journalisten. Deze laatste kunnen dus geen rechten ontnemen aan die uitnodiging. In ieder geval wenst de Minister-President Nederlof, anders dan de Amigoe, niet meer op haar persconferenties te zien en, wat daarvan de reden ook is, daarmee is volgens het Land de kous af.

Los van het vorenstaande, zo meent het land, komt ook aan de regering het recht van vrije meningsuiting toe en kan zij zelf bepalen hoe zij haar mening verspreidt. Dit behoeft niet (altijd) een voor alle media toegankelijke persconferentie te zijn.

Onder verwijzing naar het Televisier-arrest van de Hoge Raad van 25 juni 1966 (NJ 1966,115) en de uitspraak van het EHRM van 7 juli 1989 (NJ 1991, 659) stelt het Land dat op de regering (de Minister-President) niet de plicht rust om

journalisten te informeren en doet ook het algemeen belang die plicht niet ontstaan. Ook de aangehaalde verdragsbepalingen (artikel 10 EVRM en artikel 19 IVBPR) bieden geen aanknopingspunt voor de opvatting dat degene die aan de nieuws (ver)garende media gegevens onthoudt in strijd zou handelen met die artikelen (hetgeen volgens het Land blijkt uit het arrest van de Hoge raad van 23 oktober 1987, NJ 1988, 310). En voorzover deze bepalingen de Minister-President al zouden verplichten om mee te werken aan het vergaren van informatie, dan houdt dit nog niet in dat zij verplicht is die informatie te verschaffen aan een bepaald persoon of medium. Dit zou volgen uit een uitspraak van de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens (ECRM), gepubliceerd in NJ 1978,237, waarin overwogen zou zijn dat in een geval een medium wordt uitgesloten van de informatievoorziening het door artikel 10 EVRM gewaarborgde recht van het publiek tot onbelemmerde informatievoorziening niet in het gedrang is, te minder als het publiek via diverse andere middelen (nieuwsmedia) verzekerd is van een onbelemmerde informatievoorziening. Verder zou de ECRM in genoemde uitspraak uitdrukkelijk hebben overwogen en beslist dat artikel 10 EVRM in het geheel niet de belangen van kranten beoogt te beschermen, doch uitsluitend de belangen van het algemene publiek (de burgers). Het Land wijst ook nog op het derde lid (sub a) van artikel 19 IVBPR, waarin is bepaald dat het recht van vrije meningsuiting en informatievergaring kan worden beperkt met het oog op "de rechten of de goede naam van anderen". Het Land acht deze grond in casu van toepassing.

Tenslotte voert het Land aan dat en waarom de vordering van Amigoe en Nederlof te ruim is. Gave toewijzing van deze vordering zou er voor zorgen dat, zo begrijpt het Gerecht de stellingen, de Minister-President niet meer baas in eigen huis is en jegens Amigoe en Nederlof tot meer gehouden zou zijn dan jegens anderen. Een dwangsom acht het Land ten slotte ongepast en onnodig, aangezien het Land uitspraken van de rechter pleegt op te volgen.

3. De beoordeling van het geschil.

- 3.1. Het belang van een vrije en onafhankelijke pers in een democratische samenleving kan niet genoeg worden benadrukt. Democratie houdt immers niet op nadat de burger, eens in de zoveel tijd, zijn stem heeft uitgebracht. Dan begint het pas. Een vrije en democratische samenleving kan niet bestaan, kan niet opbloeien en kan

niet in leven blijven zonder eerbiediging van de fundamentele vrijheden van meningsuiting en pers, zonder eerbiediging van de rechten van minderheden (waaronder de politieke oppositie) en zonder een onafhankelijke rechterlijke macht. Dat zijn geen achterhaalde uitvindingen uit lang vervlogen tijden of uit vreemde culturen. Het zijn de elementen, welke noodzakelijk zijn om hier en nu (en morgen) in vrijheid en met wederzijds respect te kunnen leven in een land waarop al zijn burgers trots kunnen zijn. Het land de Nederlandse Antillen is zo'n land en het moet ook zo'n land blijven. Ook al liggen er zo nu en dan - de laatste tijd wellicht zelfs wel meer dan anders - constitutionele bananenschillen op de weg naar de toekomst, waarover men kan uitglijden, een Bananenrepubliek zijn we niet en dat moet ook zo blijven. Vandaar dat in deze zaak de puntjes op de i moeten worden gezet.

- 3.2. Dit alles geldt temeer als ooit - er wordt in het vooronder door sommigen hoopvol over gefluisterd - het Schip van de Nederlands Antilliaanse of Curaçaose Staat zijn ankers zou lichten om het beschutte, zij het soms wat roerige, binnenwater van het Koninkrijk te verlaten en zich op die immense, zo betoverende doch ook zo verradelijke, zee der onafhankelijkheid te begeven. Dan toch zal het Schip zeewaardig moeten zijn, deugdelijk geconstrueerd en uitgerust, en geleid door goed opgeleide en betrouwbare stuurlieden, die, afgaande op de fonkelende sterren van recht en wet, in de duisternis van de Grote Wereld, een veilige koers weten te bepalen. Dan zal er ook een "government of laws, not men" moeten zijn, al was het maar uit het besef dat vandaag deze en morgen gene partij aan het bewind is. Machthebbers, politieke gezagsdragers dienen zich dan ook steeds voor te houden dat zij op elk moment weer in de oppositie terecht kunnen komen en dat zij dan de rechten, waarvan het nu opportuun lijkt om die in te perken, weer hard nodig kunnen hebben. Dat besef maakt bescheiden en bescheidenheid siert de mens.
- 3.3. De "fonkelende sterren", waarop in het onderhavige geval de juridische sextant gericht moet worden, zijn artikel 19 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, artikel 10 EVRM en artikel 19 IVBPR. Daarnaast moet ook gelet worden op artikel 14 EVRM en artikel 26 IVBPR, welke bepalingen discriminatie verbieden. Van het eerstgenoemde drietal gaat artikel 19 IVBPR nog het verst. In het tweede lid van

dat artikel is bepaald dat "everyone shall have the right to freedom of expression; this right shall include freedom to **seek, receive and impart** information and ideas of all kinds, regardless of frontiers, either orally, in writing or in print...". Aangezien de uitoefening van deze rechten, zo bepaalt het derde lid van genoemde bepaling, "carries with it special duties and responsibilities", mogen deze rechten aan beperkingen worden onderworpen, zij het dat "these shall only be such as are provided by law and are necessary (a) for respect of the rights or reputations of others; (b) for the protection of national security or of public order or of public health or morals." Artikel 10 EVRM is vrijwel gelijklopend aan voormelde bepaling, zij het dat daarin niet met zoveel woorden het recht "to seek" informatie en denkbeelden staat vermeld. Wel bepaalt dit artikel dat het recht in beginsel "without interference by public authority" moet kunnen worden uitgeoefend.

- 3.4. Het Land heeft niet ontkend dat de hier beschreven vrijheid van meningsuiting en persvrijheid deel uitmaken van het recht hier te lande. Het Land meent echter dat het recht van vrije nieuwsgaring, dat aan een ieder toekomt, doch met name voor de pers van belang is, voor de overheid nog geen plicht met zich brengt om de pers ook voortdurend van informatie te voorzien en al helemaal niet dat dit middels een, voor alle nieuwsmedia en journalisten opengestelde, persconferentie dient te geschieden.
- 3.5. Het Gerecht is van oordeel dat dit standpunt niet juist is. De uitspraken welke het Land ter ondersteuning van zijn standpunt aanvoert betreffen een algemene plicht tot informatiever-schaffing, welke ook voor de ene burger jegens de andere zou gelden en die zelfs zou moeten meebrengen dat auteursrechtelijk beschermde informatie, zonder vergoeding, aan derden zou moeten worden verschaft of dat door de voetbalbond georganiseerde wedstrijden (gratis) direct zouden kunnen worden uitgezonden. Een dergelijke verstrekkende plicht tot informatiever-schaffing is inderdaad nooit aangenomen. Hier gaat het echter om informatiever-schaffing door de overheid aan de burgers. Reeds in Resolutie 428 (1970) van de Raadgevende (Parlementaire) Vergadering van de Raad van Europa, is bij wege van indicatie als interpretatie van het recht op vrije meningsuiting als bedoeld in artikel 10 EVRM gesteld: "This right shall include freedom to seek, receive, impart, publish and

distribute information and ideas. There shall be a corresponding duty for the public authorities to make available information on matters of public interest within reasonable limits ...". In de literatuur wordt wel verdedigd dat de tekst van artikel 10 EVRM ruimte laat voor een ontwikkeling van de rechtsopvattingen in deze richting. Deze ontwikkeling heeft in ieder geval hier te lande plaatsgevonden, blijkens de inwerkingtreding van de landsverordening openbaarheid van bestuur, waarin is neergelegd dat de bestuursorganen (zoals de Ministers) bij de uitvoering van hun taak openbaarheid betrachten en hiertoe informatie verstrekken (art. 2) en dat zij uit eigen beweging informatie verschaffen over het beleid, de voorbereiding en de uitvoering daaronder begrepen (art. 8). Blijkens de tekst en de wetsgeschiedenis van de landsverordening dienen de bestuursorganen de informatie zo spoedig mogelijk te verschaffen. Blijkens de memorie van toelichting wordt met deze landsverordening gepoogd om bij de overheid de positieve gezindheid tot het verstrekken van informatie te bevorderen. De landsverordening heeft als basis artikel 43 van het Statuut dat bepaalt dat elk der landen van het Koninkrijk zorg draagt voor de verwezenlijking van de fundamentele menselijke rechten en vrijheden, de rechtszekerheid en de deugdelijkheid van bestuur. Illustratief in dit verband is ook de ondertekening van de zogeheten Declaration of Chapultepec, een project van de Inter American Press Association, door Minister-President Pourier op 24 mei 2002. Deze Verklaring, die door de meeste Amerikaanse "Heads of State" is ondertekend (een frappante uitzondering is Venezuela), bevestigt en benadrukt "the principles of free speech and free press in the Western Hemisphere." Het derde beginsel van deze Verklaring luidt: "The authorities must be compelled by law to make available in a timely and reasonable manner the information generated by the public sector...". In de toelichting op dit beginsel wordt verhelderend opgemerkt - en ook de autoriteiten in ons land doen er goed aan dit immer voor ogen te houden: "It is indispensable for journalists that the officials ... understand that they do not own the information. The information belongs to citizens who, as its owners, have the right to know it." Soortgelijk gedachtengoed is ook te vinden in de rechtspraak van de Inter-American Court for Human Rights, waarbij de meeste, ons omringende landen zijn aangesloten. Uit het bepaalde in artikel 13 van de American Convention on Human Rights, dat vrijwel gelijkloidend is aan arti-

kel 19 IVBPR, heeft dit Hof uit het recht "to seek and receive information" het fundamentele "right to access information" afgeleid. De slotsom is dat er op functionarissen als de Minister-President, bij de huidige stand van het recht, een heilige plicht rust om de pers, en door haar de burgers van dit land, op de hoogte te houden van al datgeen wat voor die burgers van belang kan zijn (tenzij die informatie op bepaalde, nauw in de wet omschreven gronden niet of nog niet kan worden verschaft). Hierbij gaat het niet alleen om informatie in beperkte zin, doch tevens omtrent de denkbeelden welke ten aanzien van bepaalde onderwerpen bij de regering leven.

- 3.6. Hoewel het strikt genomen niet noodzakelijk is dat bovenbedoelde informatieverstrekking tijdens een persconferentie plaatsvindt, is er in het huidige tijdgewricht nauwelijks een beter alternatief te vinden. De Regering zou uiteraard met wekelijkse, aan alle media toe te zenden, perscommuniqué's kunnen werken, doch zulks kan heden ten dage eigenlijk niet als een genoegzame vorm van informatieverstrekking worden gezien, zeker niet als dit de enige manier zou zijn waarop de regering met de media communiceert. Persconferenties zijn daarom, naar het zich laat aanzien, onontkoombaar. En zodra (een lid van) de regering zo'n persconferentie houdt, zal hij of zij daartoe in principe alle nieuwsmedia moeten uitnodigen. Het standpunt dat een boom zo volbeladen (met nieuwsmedia), één, twee pruimpjes (zo men wil: zuurpruimpjes) niet zal missen, is onjuist. Het recht op vrije informatie vereist immers pluriformiteit in informatieverstrekking en deze moet dan ook door de overheid gewaarborgd worden. Zowel de Europese Commissie als het Europese Hof hebben dit meermalen uitgesproken. Het Hof sprak in het Lingens-arrest zelfs van "the demands of that pluralism, tolerance and broad-mindedness (sic!) without which there is no 'democratic society.'" Bedacht moet worden dat het hierbij niet alleen om pluriformiteit van informatie maar ook en vooral om pluriformiteit van meningen gaat. De in dit verband door het Land aangehaalde uitspraak van de ECRM gaat over het verschaffen van programmeergegevens en is derhalve niet relevant. Dergelijke gegevens blijven hetzelfde, of ze nu in de Amigoe, de Vigilante of de Ultimo Noticia te lezen zijn. Met meningen of door politieke uitgangspunten gekleurde gegevens is dat natuurlijk anders. Niet voor niets hoort men wel eens zeggen dat Curaçao acht dagbladen rijk is en dat die het

nieuws vanuit tien verschillende gezichtshoeken belichten (in sommige redacties zitten niet alle journalisten op één lijn, hetgeen zowel verfrissend als verwarrend kan zijn).

- 3.7. Persconferenties zijn bij uitstek geschikt om het nieuws heet van de naald en "from the horse's mouth" te vernemen. Omdat daarbij meestal de mogelijkheid bestaat om vragen te stellen kan de informatieverschaffing ook zo nauwkeurig mogelijk zijn (zoals ook in dit geval maar weer gebleken is). Persconferenties zijn, zoals uit het vorenstaande moge volgen, geen gunsten welke al dan niet door de autoriteiten kunnen worden verleend. De informatie die daarbij wordt onthuld is niet het eigendom van die autoriteiten, waarover zij naar believen kunnen beschikken. Die informatie en de denkbeelden welke daarover door de autoriteiten zijn ontwikkeld, behoren niet aan die autoriteiten toe, doch aan de burgers, voor wie zij geacht worden te werken. Er kan derhalve geen sprake van zijn dat het verschaffen van die informatie afhankelijk zou zijn van "the whim of authorities". En aangezien de overheid pluriformiteit moet waarborgen, dienen alle media steeds voor dergelijke persconferenties te worden uitgenodigd. Ook op een andere grond mag de overheid in dit verband niet selectief te werk gaan: zij mag immers niet discrimineren op welke grond dan ook (zoals geslacht, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere mening, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, etcetera). Van discriminatie in de zin van artikel 14 EVRM en artikel 26 IVBPR is sprake indien een onderscheid wordt gemaakt zonder dat daarvoor een objectieve en gerechtvaardigde grond is aan te voeren. Laatstgenoemd artikel maakt in de eerste volzin duidelijk waar het om gaat en wat het Gerecht te doen staat: "All persons are equal before the law and are entitled without any discrimination to the equal protection of the law." Beginsel 6 van de genoemde Declaration of Chapultepec is ook heel duidelijk: "The media and journalists should neither be discriminated against nor favored because of what they write or say." En blijkens de toelichting op die bepaling is "discrimination .. any manner of making access to information difficult or denying such access, when it is the duty of the state and its agents to provide it."

- 3.8. Keren wij terug naar het onderliggende geval en de nog resterende rechtsvragen. Zoals gebleken

is, heeft het Land betoogd dat artikel 10 EVRM volgens de Europese Commissie niet de belangen van kranten doch uitsluitend die van het publiek beoogt te beschermen. Voorzover het Land daarmee wenst te betogen dat Amigoe en Nederlof geen beroep toekomt op die bepaling (en de daarmee samenhangende bepalingen), dient het betoog te worden verworpen. Zowel artikel 10 EVRM als artikel 19 IVBPR kennen het recht op vrije meningsuiting en vrije nieuwsgaring toe aan "everyone" en dus zonder meer ook aan Amigoe en Nederlof. Dit blijkt overigens ook uit het door het Land zelf genoemde Sunday Times arrest (EHRM van 26 april 1979, NJ 1980, 146), waarin de uitgever en de journalisten van genoemde krant niet alleen met succes hun eigen recht op vrije meningsuiting verdedigden, doch ook, zoals de anotator Alkema dat noemt, op de bres stonden voor het recht op informatie van het publiek. Volgens Alkema hebben journalisten in dit opzicht een bijzondere taak ten aanzien van de grondrechten van anderen, een rechtsopvatting waar het Gerecht zich bij aansluit.

- 3.9. Is het recht van Amigoe op vrije meningsuiting en nieuwsgaring door de beslissing van de Minister-President ontoelaatbaar beperkt, nu laatstgenoemde uitdrukkelijk heeft bepaald dat het toegangsverbod (voorshands) niet voor Amigoe geldt, doch slechts voor haar journaliste Nederlof? Naar dezerzijds oordeel lijdt het geen twijfel dat hier van een in beginsel ontoelaatbare inperking sprake is. Immers, waar de uitnodiging aan Amigoe is gericht, is het in beginsel aan haar om te bepalen welke van haar journalisten zij naar de persconferentie stuurt. Door de gewraakte maatregel wordt Amigoe onmiskenbaar in die vrijheid beknot. De wijze waarop het Land vervolgens tot de conclusie komt dat (in zijn visie: ook) Nederlof geen belang heeft bij het gevorderde is een prachtig sofisme, dat uiteraard tot mislukken gedoemd is. Nederlof is natuurlijk geen "orgaan" van Amigoe, doch een werkneemster. Zij is bovendien een professionele journaliste met een opdracht van haar werkgeefster om de persconferenties van de Minister-President bij te wonen en zij wordt in die taakuitoefening door de gewraakte maatregel gehinderd. Beide eiseressen hebben derhalve belang bij het gevorderde.

- 3.10 Zelfs indien zou worden uitgegaan van de versie, welke de Minister-President van de gebeurtenissen op 9 januari 2004 heeft gegeven, kan tot geen andere conclusie worden gekomen dan dat Amigoe en Nederlof door het toegangsverbod

op onrechtmatige wijze in hun rechten zijn aangetast. Dat Nederlof zich al eerder en diverse malen arrogant en onbeschoft zou hebben gedragen jegens de Minister-President wordt door geen enkel feit gestaafd. Vast staat wel dat de Minister-President zich nimmer over dit gedrag heeft beklagd, noch tegenover Nederlof, noch tegenover Amigoe. Dat de Minister-President zich gebruskeerd voelde door de indringende en confronterende wijze, waarop zij mogelijk door Nederlof zal zijn bejegend, kan het Gerecht zich heel wel voorstellen, doch dit zijn zaken waar een publieke figuur als de Minister-President tegen moet kunnen. Journalisten mogen, binnen zekere grenzen, overdrijven of zelfs provoceren. Niet voor niets wordt de pers wel de horzel of de luis in de pels van de macht genoemd, een beeldspraak die menig geplaagde autoriteit en wellicht ook de Minister-President uit het hart gegrepen zal zijn. Daarmee wordt overigens bedoeld dat de pers niet alles wat de autoriteiten zeggen voor zoete koek moet nemen, doch dat zij daarentegen lastig (kritisch) moet zijn, teneinde te bewerkstelligen dat die autoriteiten niet zomaar wat zeggen of inslapen. In de woorden van de Europese Commissie: "The democratic system requires that those who hold public power are subject to close control not only by their political adversaries in the institutions of the state, but also by the public opinion which is to a large extent formed and expressed in the media. To exercise such control is not only a right, but may even be considered as a "duty and responsibility" of the press in a democratic State." (rapport van 11 oktober 1984, A.103 1986). Ziedaar, de pers als waakhond, als "eyes and ears of the public", als Koningin der Aarde. Natuurlijk zijn er ook grenzen aan deze grote vrijheid van de pers. De tarijke rechtszaken, welke ook hier te lande over dit onderwerp zijn gevoerd en die regelmatig op rectificaties en soms op schadevergoeding uitliepen, bewijzen dat. Zoals dit Gerecht al eens in een zaak van de (toenmalige) partijcombinatie FOL/SI tegen de Ultimo Noticia, die eerstgenoemde bij voortduring aanduidde met de karikaturale naam CHOL/SI, heeft overwogen: de persvrijheid mag niet ontaarden in pestvrijheid. Daarvan is in dit geval echter geen sprake.

- 3.11 Moet de Minister-President zich dan maar alles laten welgevalen? Dat kan natuurlijk ook niet de bedoeling zijn. Anders dan in het Moederland aan gene zijde van de Oceaan, worden bepaalde omgangsvormen tussen journalisten en autoritei-

ten hier te lande nog steeds in ere gehouden en natuurlijk kunnen er op dat punt enige eisen worden gesteld. Die eisen mogen echter nimmer zover gaan dat de journalisten daardoor in hun taak van kritisch volgen van en lastig zijn voor gezagsdragers wezenlijk worden gehinderd.

3.12 Het Gerecht komt tot een afronding. Voor het opgelegde toegangsverbod is geen wettelijke grondslag. Reeds daarmee valt het doek. Voorts kan hier niet gesproken worden over een maatregel die in een democratische samenleving noodzakelijk moet worden geacht, ook niet ter bescherming van de goede naam van de Minister-President. Voorzover die goede naam is aangetast, is dit niet zozeer door het gedrag van Nederlof, maar, helaas, door dat van de Minister-President zelf geschied. En voorts kan het (in beginsel voor onbepaalde tijd geldende) toegangsverbod niet als een evenredige maatregel worden gezien. Tenslotte is er ook geen objectieve en gerechtvaardigde reden om aan andere journalisten wel en aan Nederlof geen toegang te verlenen om de persconferenties van de Minister-President bij te wonen. Aan Amigoe en Nederlof moet derhalve de in artikel 26 IVBPR bedoelde bescherming worden geboden. De maatregel van de Minister-President zal dus moeten worden teruggedraaid.

3.13 Hoe dit te doen zonder aan Amigoe en Nederlof meer rechten te verschaffen dan de andere nieuwsmedia? In dit verband moet het Gerecht het Land gelijk geven, waar het stelt dat de gevraagde voorziening te ruim is. Deze zal derhalve zodanig moeten worden aangepast dat Amigoe en Nederlof weer in de positie komen waarin zij waren en waarin zij op voet van gelijkheid met de andere media werden behandeld. Hoewel aan Amigoe en Nederlof weer toegang zal moeten worden verschaft tot de persconferenties van de Minister-President, kan uiteraard nooit worden uitgesloten dat er in de toekomst dingen zouden kunnen gebeuren die redelijkerwijze wel tot enige maatregel zouden moeten leiden. Deze slag zal om de arm moeten worden gehouden, hoewel duidelijk is dat niet licht tot een dergelijke maatregel kan worden besloten.

3.14 Gevorderd is om aan een veroordeling van het Land dwangsommen te verbinden. Dat zou, mede gezien de bedenkelijke ontwikkelingen van de laatste tijd (die regelrecht op de dictatuur zouden afsterven) nodig zijn, temeer ook daar de gemachtigde van het Land heeft gesuggereerd dat

de Minister-President zich als privé-persoon mogelijk niet zou behoeven te storen aan een veroordeling van het Land. Het Gerecht is evenwel voorshands van oordeel dat dwangsommen niet nodig zijn, nu het Gerecht geen reden heeft om aan te nemen dat de Minister-President, die orgaan is van het Land en ook alleen als zodanig de persconferenties geeft, zich niet aan een bevel van het Gerecht zou houden. De bottom-line is deze: het Gerecht constateert dat de Minister-President een menselijke fout heeft gemaakt en dat zij niet erg handig is geweest in het herstellen van die fout. Het Gerecht ziet thans geen reden om daar meer achter te zoeken. Hoewel het te geven bevel onvermijdelijk een zeker vaagheid heeft, heeft de Minister-President geen juristen nodig om aan het bevel te voldoen; zij kan hoogstens juristen nodig hebben om zich onder dat bevel uit te wurmen, doch het Gerecht vertrouwt erop dat dat niet zal gebeuren. De Minister-President zal het bevel van dit Gerecht naar de letter en vooral ook naar de geest ("cabalmente") uitvoeren, al was het maar omdat dat haar constitutionele plicht is. Het Gerecht moge in dit verband wijzen op het voorbeeldige optreden van die grote staatsman uit Zuid-Afrika: Nelson Mandela. Toen deze nog maar net President was, werd een Presidentiele Proclamatie, waaraan hij erg gehecht was, door het Constitutionele Hof als ongrondwettelijk opzij gezet. Binnen enkele uren belegde Mandela een persconferentie en terwijl de natie de adem inhield, verklaarde de President dat "while disappointed at the ruling, he accepted it unhesitatingly and would impliment it at once." In de Sunday Times van 30 april 2000 lezen wij: "Explaining the former President's exemplary conduct, Judge Kriegler (toen nog lid van het Constitutionele Hof) commented that Mandela had learnt the hard way that the rule of law and freedom were inseparable, and he urged his audience to ensure that this lesson never needed to be learnt again." Meer hoeft er niet gezegd te worden.

- 3.15 Het Gerecht zal een bevel geven als na te melden en het Land zal als de in het ongelijk gestelde partij worden veroordeeld in de proceskosten.

4. De beslissing.

Het Gerecht:

- **beveelt** het Land om de journalisten van Amigoe, in het bijzonder Nederlof, toe te laten tot

alle persconferenties, gehouden door of vanwege het Land, in het bijzonder die welke worden belegd door de Minister-President, en in staat te stellen hun (haar) werk op een normale manier uit te voeren, een en ander op dezelfde voet als de journalisten van de andere nieuwsmedia en met inachtneming van hetgeen hierboven is overwogen.

- verklaart dit vonnis tot zover uitvoerbaar bij voorraad;
- wijst het meer of anders gevorderde af;
- veroordeelt het Land in de kosten van dit geding, tot op heden aan de zijde van Amigoe en Nederlof begroot op Naf. 450,-- ter zake van griffierechten, Naf. 225,-- voor verschotten en op Naf. 1.000,-- voor salaris van de gemachtigde.

Dit vonnis is gewezen door mr. J.Th. Wit, rechter bij dit Gerecht, en in het openbaar uitgesproken op Curaçao op 26 januari 2004 in aanwezigheid van de griffier.